บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
   2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน
   2.2 ประเมินทักษะการเชิดหนังใหญ่
   2.3 ประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรด้านความรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนแผนการเรียนศิลป์-คำนวณ ห้อง7- 9 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโยธินบูรณะ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 3 ห้องเรียน รวมนักเรียน 120 คน เป็นนักเรียนชาย 63 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชายแผนการเรียนศิลป์-คำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโยธินบูรณะ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 35 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่เลือกเรียนรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์สร้างสรรค์ 2

การใช้เฉพาะนักเรียนชาย เพราะนักเรียนหญิงจะปฏิบัติการเชิดหนังใหญ่ไม่ได้ จึงให้นักเรียนหญิงไปเลือกเรียนรายวิชาอื่น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หลักสูตรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. แบบประเมินทักษะการเชิดหนังใหญ่
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร

สรุปผลการวิจัย

1. จากการสอบถามและสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งทุกฝ่ายมีความเห็นว่าควรพัฒนาหลักสูตรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ขึ้นใช้ในโรงเรียน กระบวนการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง การทดลองใช้หลักสูตรการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตร

2.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน พบว่า นักเรียนที่เรียนเรื่องหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการประเมินทักษะการเชิดหนังใหญ่ เรื่องหลักสูตรสรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ แบ่งภาคปฏิบัติเป็น 4 ข้อ ผลที่ได้เป็นร้อยละ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ สิ่งที่ควรคำนึงขณะแสดง (ร้อยละ87.42) การเต้นเสา (ร้อยละ81.14) การลงเหลี่ยม (ร้อยละ72.57) และการเชิดโครงไม้ไผ่ (ร้อยละ69.14)

2.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนเรื่องหลักสูตรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\overline{X}$ = 4.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านตัวครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.53) รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.50) ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียน ($\overline{X}$ = 4.45) ด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.42) และด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 4.34) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการพัฒนาหลักสูตรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประเด็นที่จะต้องอภิปรายผลในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง พบว่า สถานศึกษามีนโยบายพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องของท้องถิ่น และมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะทั้ง3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 4) มาตรา 7 หมวด 1 กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาไว้ว่าในกระบวนการเรียนรู้ต้องปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องสำหรับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551ก, หน้า 1)ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะที่มุ่งเน้นกระบวนการคิด การประยุกต์ความรู้เพื่อใช้ป้องกันและแก้ปัญหา มีความรู้เกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา เน้นการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียนทำได้ ทำเป็น คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น เกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โดยออกแบบเป็นหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักวิชาการวัฒนธรรม วิทยากรท้องถิ่น ประชาชนในชุมชน มีความต้องการให้พัฒนาหลักสูตรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เชาวนันท์ ขันธเกษ (2550, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรท้องถิ่นมีหลักการตอบสนองความต้องการและความสนใจของนักเรียน และเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น นอกจากนี้ แฮ็งกิ้ง, สก๊อต, และบาราต (Hacking, Scott, & Barratt, 2007, p.256)ได้วิจัยเรื่อง หลักสูตรท้องถิ่นที่นักเรียนชาวอังกฤษเขียนเล่าเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของเด็ก ๆ เป็นบทความที่สำรวจ วิเคราะห์ลักษณะการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ดีขึ้น เมื่อปี ค.ศ.1983 เบนเนท (Bennett, 2008)

ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรมากยิ่งขึ้น ในด้านการเสนอแนวความคิด มีการนำผลการวิจัย และผลงานทางการศึกษามาใช้อย่างแพร่หลาย ตั้งแต่ปี ค.ศ.1915-1940

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฉบับร่างตามข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การจัดทำหลักสูตรฉบับร่างประกอบด้วยความสำคัญ วิสัยทัศน์ โครงการสอนซึ่งมีคำอธิบายรายวิชา ผลการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นอกจากนี้มีแนวการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักการและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรของปราโมทย์ จันทร์เรือง (2550, หน้า 10) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญไว้ 9 ส่วน ได้แก่ หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และสอดคล้องกับ งามตา เพชรคอน (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการอนุรักษ์ท้องถิ่นเรื่องผักพื้นบ้านสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ซึ่งมีองค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา ขอบข่ายเนื้อหา กิจกรรมการจัดการเรียนรู้เวลาเรียน การวัดและประเมินผล นอกจากนี้ วารี มะลิทอง (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรประเพณีท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองสะเดา อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีองค์ประกอบ ได้แก่ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และการพัฒนาหลักสูตรซึ่งประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา สาระ ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตร โดยนำหลักสูตรไปใช้กับนักเรียนชายแผนการเรียนศิลป์-คำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 35 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ได้ทำการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง จำนวน 12 ชั่วโมง โดยแบ่งการประเมินผลดังนี้

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการประเมินทักษะการเชิดหนังใหญ่ ซึ่งมี 4 ข้อ ได้ผลดี ซึ่งแสดงเป็นที่มีค่าใกล้เคียงกันทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2545, หน้า 3-8) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาโดยมุ่งให้ความสำคัญด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ทำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดใจ รอดสุวรรณ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเรื่องสมุนไพรในท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านทักษะการปฏิบัติงานร่วมกันมีผลดี ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ งามตา เพชรคอน (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนา

หลักสูตรการอนุรักษ์ท้องถิ่นเรื่องผักพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและประเมินผลทักษะปฏิบัติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยังสอดคล้องกับ จิรานุวัฒน์ พึ่งอ่อน (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดถอนสมอ อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี ได้จัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านทักษะในการปฏิบัติงานของนักเรียนสามารถปฏิบัติการทำงานประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าวได้เป็นอย่างดี ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวารี มะลิทอง (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรประเพณีท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองสะเดา อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ได้จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้โดยเน้นการปฏิบัติจริงเหมาะสมกับสถานการณ์จริง ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการประเมินทักษะการเชิดหนังใหญ่ซึ่งได้ผลดี เนื่องจากให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง มีการประเมินผลตามสภาพจริง โดยผู้วิจัยสร้างเกณฑ์การประเมินแบบ รูบริค (rubric) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการวัดและประเมินผลของกรมวิชาการ (2545, หน้า 105) ได้ให้แนวทางการวัดและประเมินผล โดยเน้นการวัดผลตามสภาพจริง คือ เมื่อนักเรียนเรียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วต้องมีผลงานเชิงประจักษ์ ผลงานที่เป็นรูปธรรม ผลงานเป็นสิ่งสะท้อนความจริงของผู้เรียนว่า รู้จริงทำได้จริง ดีจริงหรือไม่ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุดใจ รอดสุวรรณ (2549, หน้า 62) ได้พัฒนาหลักสูตรเรื่องสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า ได้กล่าวถึงการประเมินผลงานของนักเรียนซึ่งปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามหลักสูตรพืชสมุนไพรในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบประเมินผลงานของนักเรียน ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรานุวัฒน์ พึ่งอ่อน (2550, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดถอนสมอ อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ด้านทักษะในการปฏิบัติงานของนักเรียน สามารถปฏิบัติการทำงานประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าวได้เป็นอย่างดี

3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม หนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ โดยประเมินหลังใช้หลักสูตร พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงว่าวิธีจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนการจัดการ

เรียนรู้ตามหลักสูตร ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน เพราะนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมจริง ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุดใจ รอดสุวรรณ (2549, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรเรื่องสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่าด้านทักษะการปฏิบัติงานร่วมกันมีผลดี และด้านเจตคติต่อพืชสมุนไพรในท้องถิ่น พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนรู้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรานุวัฒน์ พึ่งอ่อน (2550, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดถอนสมอ อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าว และสอดคล้องกับงานวิจัยของจำลอง นำพา (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติม วิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี พบว่านักเรียนส่วนใหญ่พึงพอใจต่อหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาหลักสูตรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้นำหลักสูตรไปใช้ ควรศึกษารายละเอียดของหลักสูตรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ เพื่อความสะดวกและความเหมาะสมของการนำไปใช้

2. ครูผู้สอนสามารถยืดหยุ่นเกี่ยวกับเวลาได้ตามความเหมาะสม และนำไปปรับใช้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. ครูผู้สอนควรเป็นผู้มีประสบการณ์ มีความชำนาญด้านทักษะปฏิบัติ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อปลูกฝังมรดกทางวัฒนธรรมหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ตั้งแต่เยาว์วัย

2. ควรทำการวิจัยกับนักเรียนในโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อเป็นการเผยแผ่มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

3. ควรจัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อให้ผู้ที่สนใจทั่วไปซึ่งอาจจะไม่อยู่ในวัยเรียนได้เข้ารับการอบรม